

GAMLA TESTAMENTET

När jag ser din himmel, som dina
fingrar format, månen och stjärnorna
du fäste där, vad är då en människa
att du tänker på henne?

Psaltaren 8:4-5

Första Moseboken – Genesis

Genesis är grekiska och betyder födelse eller ursprung. På hebreiska heter Första Moseboken Bereshit, som betyder i början.

Gud skapar världen

1¹I begynnelsen skapade Gud himmel och jord.

²Jorden var öde och tom, djupet täcktes av mörker och en gudsvind svepte fram över vattnet. ³Gud sade: ”Ljus, bli till!” Och ljuset blev till. ⁴Gud såg att ljuset var gott, och han skilde ljuset från mörkret. ⁵Gud kallade ljuset dag, och mörkret kallade han natt. Det blev kväll och det blev morgon. Det var den första dagen.

⁶Gud sade: ”I vattnet skall ett valv bli till, och det skall skilja vatten från vatten.” Och det blev så. ⁷Gud gjorde valvet och skilde vattnet under valvet från vattnet ovanför valvet. ⁸Gud kallade valvet himmel. Det blev kväll och det blev morgon. Det var den andra dagen.

⁹Gud sade: ”Vattnet under himlen skall samlas till en enda plats, så att land blir synligt.” Och det blev så. ¹⁰Gud kallade det torra landet jord, och vattenmassan kallade han hav. Och Gud såg att det var gott. ¹¹Gud sade: ”Jorden skall ge grönska: fröbärande örter och olika arter av fruktträd med frö i sin frukt skall växa på jorden.” Och det blev så. ¹²Jorden frambringade grönska: olika arter av fröbärande örter och olika arter av träd med frö i sin frukt. Och Gud såg att det var gott. ¹³Det blev kväll och det blev morgon. Det var den tredje dagen.

¹⁴Gud sade: ”På himlavalvet skall ljus bli till, och de skall skilja dagen från natten och utmärka högtider, dagar och år. ¹⁵De skall vara ljus på himlavalvet och lysa över jorden.” Och det blev så. ¹⁶Gud gjorde de två stora ljusen, det större ljuset till att härska över dagen och det mindre till att härska över natten, och han gjorde stjärnorna. ¹⁷Han satte ljusen på him-

lavalvet att lysa över jorden, ¹⁸att härska över dag och natt och att skilja ljus från mörker. Och Gud såg att det var gott. ¹⁹Det blev kväll och det blev morgon. Det var den fjärde dagen.

²⁰Gud sade: ”Vattnet skall vimla av levande varelser, och fåglar skall flyga över jorden, under himlavalvet.” ²¹Gud skapade de stora havsdjuren och alla olika arter av levande varelser som vattnet myllrar och vimlar av och alla olika arter av fåglar. Och Gud såg att det var gott. ²²Gud välsignade dem och sade: ”Var fruktsamma och föröka er och uppfyll sjöar och hav. Och på jorden skall fåglarna föröka sig.” ²³Det blev kväll och det blev morgon. Det var den femte dagen.

²⁴Gud sade: ”Jorden skall frambringa olika arter av levande varelser: boskap, kräldjur och vilda djur av olika arter.” Och det blev så. ²⁵Gud gjorde de olika arterna av vilda djur, boskap och markens kräldjur. Och Gud såg att det var gott.

²⁶Gud sade: ”Vi skall göra människor som är vår avbild, lika oss. De skall härska över havets fiskar, himlens fåglar, boskopen, alla vilda djur och alla kräldjur som finns på jorden.” ²⁷Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade han henne. Som man och kvinna skapade han dem. ²⁸Gud välsignade dem och sade till dem: ”Var fruktsamma och föröka er, uppfyll jorden och lägg den under er. Härska över havets fiskar och himlens fåglar och över alla djur som myllrar på jorden.”

²⁹Gud sade: ”Jag ger er alla fröbärande örter på hela jorden och alla träd med frö i sin frukt; detta skall ni ha att äta. ³⁰Ät markens djur, ät himlens fåglar och ät dem som krälar på jorden, allt som har liv i sig, ger jag alla gröna

örter att äta.” Och det blev så. ³¹Gud såg att allt som han hade gjort var mycket gott. Det blev kväll och det blev morgon. Det var den sjätte dagen.

2 ¹Så fullbordades himlen och jorden och allt vad där finns. ²Den sjunde dagen hade Gud fullbordat sitt verk, och han vilade på den sjunde dagen efter allt han hade gjort. ³Gud välsignade den sjunde dagen och gjorde den till en helig dag, ty på den dagen vilade Gud sedan han utfört sitt skapelseverk.

⁴Detta är berättelsen om hur himmel och jord skapades.

Människan i Edens trädgård

När Herren Gud gjorde jord och himmel, ⁵när ingen buske fanns på marken och ingen ört hade spirat, eftersom Herren Gud inte hade låtit något regn falla på jorden och ingen människa fanns som kunde odla den – ⁶men ett flöde vällde fram ur jorden och vattnade marken – ⁷då formade Herren Gud människan av jord från marken och blåste in liv genom hennes näsborrar, så att hon blev en levande vareelse. ⁸Och Herren Gud planterade en trädgård österut, i Eden, och satte där människan som han hade format. ⁹Herren Gud lät alla slags träd växa upp ur marken, sådana som var ljuvliga att se på och goda att äta av. Mitt i trädgården stod livets träd och trädet som ger kunskap om gott och ont.

¹⁰En flod rinner upp i Eden och bevattnar trädgården. Sedan delar den sig i fyra armar. ¹¹Den första heter Pishon, den flyter kring Havila, ett land där det finns guld. ¹²Guldet i det landet är fint, och där finns också bdelliumharts och onyxsten. ¹³Den andra floden heter Gichon, den flyter kring Kush. ¹⁴Den tredje floden heter Tigris, den rinner öster om Assyrien. Den fjärde floden är Euftrat.

¹⁵Herren Gud tog människan och satte henne i Edens trädgård att bruka och vårda den. ¹⁶Herren Gud gav detta bud: ”Du får äta av alla träd i trädgården ¹⁷utom av trädet som ger kunskap om gott och ont. Den dag du äter av det trädet skall du dö.”

¹⁸Herren Gud sade: ”Det är inte bra att mannen är ensam. Jag skall ge honom någon

som kan vara honom till hjälp.” ¹⁹Så formade Herren Gud av jord alla markens djur och alla himlens fåglar och förde fram dem till mannen för att se vad han skulle kalla dem. Varje levande vareelse fick det namn som mannen gav den. ²⁰Mannen gav namn åt all boskap, alla himlens fåglar och alla vilda djur. Men han fann inte någon som kunde vara honom till hjälp. ²¹Då försänkte Herren Gud mannen i dvala, och när han sov tog Gud ett av hans revben och fyllde igen hålet med kött. ²²Av revbenet som han hade tagit från mannen byggde Herren Gud en kvinna och förde fram henne till mannen. ²³Då sade mannen:

”Den här gången är det ben av mina ben, kött av mitt kött.

Kvinna skall hon heta, av man är hon tagen.”

²⁴Det är därför en man lämnar sin far och mor för att leva med sin hustru, och de blir ett.

Människans olydnad och straff

²⁵Både mannen och kvinnan var nakna, och de kände ingen blygsel inför varandra.

3 ¹Ormen var listigast av alla vilda djur som Herren Gud hade gjort. Den frågade kvinnan: ”Har Gud verkligen sagt att ni inte får äta av något träd i trädgården?” ²Kvinnan svarade: ”Vi får äta frukt från träden, ³men om frukten från trädet mitt i trädgården har Gud sagt: Åt den inte och rör den inte! Gör ni det kommer ni att dö.” ⁴Ormen sade: ”Ni kommer visst inte att dö. ⁵Men Gud vet att den dag ni äter av frukten öppnas era ögon, och ni blir som gudar med kunskap om gott och ont.” ⁶Kvinnan såg att trädet var gott att äta av: det var en fröjd för ögat och ett härligt träd, eftersom det skänkte vishet. Och hon tog av frukten och åt. Hon gav också till sin man, som var med henne, och han åt. ⁷Då öppnades deras ögon, och de såg att de var nakna. Och de fäste ihop fikonlöv och band dem kring höfterna.

⁸De hörde Herren Gud vandra i trädgården i den svala kvällsvinden. Då gömde sig mannen och kvinnan bland träden för Herren Gud. ⁹Men Herren Gud ropade på mannen: ”Var är du?” ¹⁰Han svarade: ”Jag hörde dig

komma i trädgården och blev rädd, eftersom jag är naken, och så gömde jag mig.”¹¹ Herren Gud sade: ”Vem har talat om för dig att du är naken? Har du ätit av trädet som jag förbjöd dig att äta av?”¹² Mannen svarade: ”Kvinnan som du har ställt vid min sida, hon gav mig av trädet, och jag åt.”¹³ Då sade Herren Gud till kvinnan: ”Vad är det du har gjort?” Hon svarade: ”Ormen lurade mig, och jag åt.”

¹⁴Då sade Herren Gud till ormen:

”Du som gjorde detta, förbannad skall du vara, utstött från boskapen och de vilda djuren. På din buk skall du kräla och jord skall du äta så länge du lever.

¹⁵Jag skall väcka fiendskap mellan dig och kvinnan,

mellan din avkomma och hennes: de skall trampa på ditt huvud och du skall hugga dem i hälen.”

¹⁶Till kvinnan sade han:

”Stor skall jag göra din möda när du är havande, med smärta skall du föda dina barn. Din man skall du åtrå, och han skall råda över dig.”

¹⁷Till mannen sade han:

”Du som lyssnade till din hustru och åt av trädet som jag förbjöd dig att äta av, förbannad skall marken vara för din skull. Med möda skall du hämta din näring från den så länge du lever,

¹⁸törne och tistel skall den ge dig.

Du skall äta av växterna på marken,

¹⁹du skall slita för ditt bröd i ditt anletes svett tills du vänder åter till jorden.

Ty av den är du tagen, jord är du och jord skall du åter bli.”

²⁰Mannen gav sin hustru namnet Eva, ty hon blev moder till alla som lever. ²¹Herren Gud gjorde kläder av skinn åt mannen och kvinnan och klädde dem.

²²Herren Gud sade: ”Människan har blivit som en av oss, med kunskap om gott och ont. Nu får hon inte plocka och äta också av li-

vets träd, så att hon lever för alltid.”²³ Och Herren Gud förvisade människan från Edens trädgård och lät henne bruka jorden varav hon var tagen. ²⁴Han drev ut människan, och öster om Edens trädgård satte han keruberna och det ljungande svärdet att vakta vägen till livets träd.

Kain och Abel

4¹Mannen låg med sin hustru Eva, och hon blev havande och födde Kain. ”Jag har gett liv åt en man, med Herrens hjälp”, sade hon. ²Därefter födde hon Abel, Kains bror.

Abel var herde och Kain brukade jorden. ³En gång frambar Kain en offergåva till Herren av markens gröda. ⁴Abel frambar också en gåva och offrade de fetaste delarna av de förstfödda djuren i sin hjord. Herren såg med välvilja på Abel och hans gåva ⁵men inte på Kain och hans gåva. Då blev Kain vred, och han sänkte blicken. ⁶Herren sade till Kain: ”Varför är du vred, och varför sänker du blicken? ⁷Om du handlar rätt vägar du ju lyfta blicken, men om du inte handlar rätt ligger synden vid dörren. Dig skall den åtrå, men du skall råda över den.”

⁸Kain sade till sin bror Abel: ”Kom med ut på fälten.” Där överföll han sin bror Abel och dödade honom.

⁹Herren sade till Kain: ”Var är din bror Abel?” Han svarade: ”Det vet jag inte. Skall jag ta hand om min bror?” ¹⁰Herren sade: ”Vad har du gjort? Din brors blod ropar till mig från marken. ¹¹Förbannad skall du vara, bannlyst från marken som öppnat sin mun för att ta emot din brors blod, som du har utgjutit. ¹²Om du odlar marken skall den inte längre ge dig sin gröda. Rastlös och rotlös skall du vara på jorden.” ¹³Kain sade till Herren: ”Mitt straff är för tungt att bära. ¹⁴Du driver mig bort från marken, bort ur din åsyn. Rastlös och rotlös kommer jag att vara på jorden. Vem som helst som möter mig kan döda mig.” ¹⁵Herren svarade honom: ”Jag lovar att Kain skall bli hämnad sju gånger om, om någon dödar honom.” Och Herren satte ett tecken på Kain, för att han inte skulle bli dräpt av vem som helst som mötte honom. ¹⁶Och Kain drog

bort, undan Herren, och slog sig ner i landet Nod, öster om Eden.

Kains ättlingar

¹⁷Kain låg med sin hustru, och hon blev havande och födde Henok. Han byggde då en stad och kallade den Henok efter sin son.

¹⁸Henok fick en son, Irad, och Irad blev far till Mechujael, Mechujael blev far till Metushael och Metushael blev far till Lemek. ¹⁹Lemek tog sig två hustrur, den ena hette Ada, den andra hette Silla. ²⁰Ada födde Javal, och han blev stamfar till dem som bor i tält och håller boskap. ²¹Hans bror hette Juval, och han blev stamfar till alla som spelar lyra och flöjt. ²²Också Silla födde en son, Tuval Kain, stamfar till alla kopparsmeder och järnsmeder. Tuval Kain hade en syster, Naama.

²³Lemek sade till sina hustrur:

”Ada och Silla, lyssna till mig,
Lemeks hustrur, hör mina ord.
Jag dödar en man för ett sår,
en yngling för en skräma.

²⁴Kain blir hämnad sju gånger om,
Lemek sjuttiosju.”

Set

²⁵Åter låg Adam med sin hustru, och hon födde en son. Hon gav honom namnet Set, ”ty”, sade hon, ”Gud har skänkt mig ett nytt barn i stället för Abel, som Kain dödade”. ²⁶Också Set fick en son, och han gav honom namnet Enosh.

Det var vid denna tid man började åkalla Herren.

Adams släkttavla

5¹Detta är Adams släkttavla. Då Gud skapade människan gjorde han henne lik Gud. ²Som man och kvinna skapade han dem. Han välsignade dem och gav dem namnet människa när de skapades.

³När Adam var 130 år fick han en son som liknade honom och var hans avbild; han gav honom namnet Set. ⁴Efter Sets födelse levde Adam 800 år och fick söner och döttrar. ⁵Adams hela livstid blev 930 år; sedan dog han.

⁶När Set var 105 år blev han far till Enosh. ⁷Efter Enoshs födelse levde Set 807 år och fick söner och döttrar. ⁸Sets hela livstid blev 912 år; sedan dog han.

⁹När Enosh var 90 år blev han far till Kenan. ¹⁰Efter Kenans födelse levde Enosh 815 år och fick söner och döttrar. ¹¹Enoshs hela livstid blev 905 år; sedan dog han.

¹²När Kenan var 70 år blev han far till Mahalalel. ¹³Efter Mahalalels födelse levde Kenan 840 år och fick söner och döttrar. ¹⁴Kenans hela livstid blev 910 år; sedan dog han.

¹⁵När Mahalalel var 65 år blev han far till Jered. ¹⁶Efter Jeredes födelse levde Mahalalel 830 år och fick söner och döttrar. ¹⁷Mahalalels hela livstid blev 895 år; sedan dog han.

¹⁸När Jered var 162 år blev han far till Henok. ¹⁹Efter Henoks födelse levde Jered 800 år och fick söner och döttrar. ²⁰Jeredes hela livstid blev 962 år; sedan dog han.

²¹När Henok var 65 år blev han far till Metushelach. ²²Efter Metushelachs födelse levde Henok 300 år och fick söner och döttrar. ²³Henoks hela livstid blev 365 år. ²⁴Henok levde i gemenskap med Gud. Sedan fanns han inte mer, ty Gud tog honom härifrån.

²⁵När Metushelach var 187 år blev han far till Lemek. ²⁶Efter Lemeks födelse levde Metushelach 782 år och fick söner och döttrar. ²⁷Metushelachs hela livstid blev 969 år; sedan dog han.

²⁸När Lemek var 182 år fick han en son. ²⁹Han gav honom namnet Noa, ”ty”, sade han, ”denne skall ge oss lättnad i vårt arbete och vår möda när vi brukar jorden som Herren har förbannat”. ³⁰Efter Noas födelse levde Lemek 595 år och fick söner och döttrar. ³¹Lemeks hela livstid blev 777 år; sedan dog han.

³²När Noa hade levt i 500 år blev han far till Sem, Ham och Jafet.

Jättarna

6¹När människorna nu började bli talrika på jorden och döttrar föddes åt dem, ²såg gudaväsendena att människornas döttrar var vackra, och dem de tyckte bäst om tog de till hustrur. ³Då sade Herren: ”Min livsande skall inte bli kvar i människan för alltid – hon är